

SO-serien Samhälle, Ämnesboken Lärraranvisning Textview

Verksnummer: 40061

Lärraranvisningens innehåll

Lärraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur den pedagogiskt anpassade boken skiljer sig från originalboken och hur ni kan arbeta med den. Nedan kan du läsa vad respektive del i lärraranvisningen handlar om, så att du kan förbereda och planera arbetet med läromedlet på bästa sätt.

- **Generella förändringar av boken**
Under denna rubrik beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens bok, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.
- **Sidspecifika förändringar**
Här kan du läsa om sidspecifika tillägg och ändringar som är gjorda i den pedagogiskt anpassade boken. Det kan till exempel vara en övning som omarbetats eller en bild som flyttats.
- **Bildbeskrivningar**
Här hittar du en sammanställning av alla de bildbeskrivningar som beskriver originalbokens bilder.
- **Till läsaren**
I den pedagogiskt anpassade boken återfinns alltid en text som riktar sig till eleven. Samma text hittar du också i lärraranvisningen. Den innehåller information som kan vara bra för läsaren att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Läs denna text tillsammans med eleven!

Återkoppling och synpunkter

Dela gärna med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av denna bok till anpassningsfunktionen@spsm.se eller ring oss på tel. 010-473 50 00.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på tel. 020-23 23 00.

Trevlig läsning!

Lärraranvisning

Titel: SO-serien Samhälle, Ämnesboken

Författare: Ulla M. Andersson, Per Ewert, Uriel Hedengren

ISBN: 978-91-47-10394-2

Innehåll

Generella förändringar av boken	1
Sidspecifika förändringar.....	2
Till läsaren.....	14
Bildbeskrivningar	15

Generella förändringar av boken

- Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom omarbetningar av visuellt beroende text och bilder. Målet med pedagogisk anpassning är att elever med svår synnedsättning/blindhet ska kunna använda läromedlet på samma sätt som sina klasskamrater. De anpassade uppgifterna ska ha samma pedagogiska innebörd som förlagan och eleven ska vara lika självgående i den anpassade boken som de övriga klasskamraterna i sina böcker.
- De flesta bilderna har en bildtext eller en bildbeskrivning. En del illustrationer av mer utfyllnadskaraktär har dock utgått.
- Många bildtexter har fyllts ut med en beskrivning av vad som visas på bilden. Detta för att underlätta läsningen och förståelsen för bildtexterna. Vissa bildtexter behöver dock ingen bildbeskrivande del.
- Viktiga ord och begrepp, som i originalboken ligger i marginalen, har placerats där det är mest lämpligt. Oftast under aktuell rubrik.

Sidspecifika förändringar

34

Bildtexten har lagts in som text direkt i boken i stället för som bildtext.

Tjena!

Vi bor hos en tjej här ute på vischan utanför Malmö.

Jag och min kompis tänker lattja omkring här i en vecka ungefär.

Tjejen har en jycke som är helt ding!

Den jidrar omkring överallt, jag hajar inte varför hon inte gör sig av med den!

Jag lyckades kirra ihop lite pengar förresten, så jag kan pröjsa resan hem själv.

Hälsningar Mattias

35

Bildtexten har ändrats.

Många romer kommer ursprungligen från Punjab-området i nordvästra Indien, som de lämnade gruppvis under 900-1100-talen. Redan under 300-t.f.Kr--1300-t.e.Kr. talet vandrade Romerna genom Iran och Armenien innan de kom till Europa. En del av dem tog vägen söderut till Nordafrika och sedan över Medelhavet till Europa. Den första vandringsvägen i Europa skedde mellan 1400-1500 talet och den andra vandringsvägen under 1800-1900 talet.

63

Bildtexten har ändrats.

Åklagaren: -Jag yrkar på att Markus ska dömas till vård enligt socialtjänstlagen med särskild föreskrift om ungdomstjänst. Försvarsadvokaten: -Jag yrkar på att Markus ska få dagsböter.

65

Här har a, b och c lagts till.

BRA ATT VETA

a. Inför rättegången

Förundersökningen påbörjas när polisen misstänker brott eller får in en anmälan om att ett brott har begåtts. Åklagare eller polis har ansvar för den. Åklagaren måste hitta bevis för att ett brott har begåtts, annars kan en rättegång inte hållas.

Häktning sker om det finns risk för att den misstänkte gömmer sig, begår nya brott eller försöker förstöra bevis före rättegången. Alla över 15 år kan häktas, men det är ovanligt att ungdomar under 18 år häktas.

Åklagaren åtalar en misstänkt när han eller hon anser att skulden till ett brott bör provas i tingsrätten.

b. Under rättegången

Ett mål är när ett brott (osv..)

69

Uppställning för tabellen har ändrats

Pojkar och flickor som har uppgett att de begått brott 1995, 1999, 2003 och 2008 (i procent)

År 1995: stöld 73, skadegörelse 53, våld mot person 16, använt eller sålt narkotika 9

År 1999: stöld 65, skadegörelse 44, våld mot person 16, använt eller sålt narkotika 11

År 2003: stöld 62, skadegörelse 40, våld mot person 14, använt eller sålt narkotika 9

År 2008: stöld 58, skadegörelse 38, våld mot person 13, använt eller sålt narkotika 8

81

Bildtexten har ändrats.

Ett tvistemål kan till exempel handla om en ekonomisk tvist. Här sitter två personer som inte kommer överens, på var sin sida om ett bord. Vid kortändan av bordet sitter domaren som i första hand försöker hjälpa parterna till en muntlig överenskommelse eller förlikning som det också kallas. Blir det ingen förlikning fortsätter tvistemålet upp i den lägsta domstolen som är tingsrätten. I ett tvistemål består rätten av tre domare, men ingen nämndeman.

83

Bildtexten har ändrats.

Innan den kvinnliga rösträtten infördes i Sverige demonstrerade kvinnor för att också de skulle få rösta. Kvinnor, i olika åldrar, tågade tillsammans genom staden och längs deras väg hade många människor samlats för att titta på.

86

Bildtexten har ändrats.

Ett brott anmäls till Polisen. En förundersökning inleds alternativt att förundersökningen läggs ned. Går förundersökningen vidare förhörs den misstänkte och det kan leda till en åtalsprövning. Åklagaren väljer om åtal ska väckas eller inte, om böter ska utdömas eller att en åtalsunderlåtelse ska gå till socialtjänsten. Det är sedan Domstolens sak att döma varpå påföljden kan bli; frikänd, skyddstillsyn, villkorlig dom, böter, särskild vård eller fängelse.

95

Texten har placerats i egen ruta.

1895 kostade 1 liter mjölk 0,11 och 1 liter brännvin 1 kr.

113

Bildtexten har ändrats.

I riksdagen röstar man genom att trycka på en knapp. Resultatet i varje omröstning visas på en tavla längst fram i salen. Här syns att 293 personer röstat ja, 23 nej, 3 har avstått och 30 är frånvarande.

122

Bildtexten har ändrats.

Himmelska fridens torg 1989: Framför fyra stora tanks står en ensam människa utan vapen och stoppar deras väg. En enda modig människa kan uträtta mycket mer än tusentals som inte törs eller orkar engagera sig.

123

Text har lagts till

- Samla ihop många människor och ordna en demonstration, till exempel på torget: "Vi vill ha dungen kvar"

124

Bildtexten har ändrats.

Socialdemokraterna, med parollen "Fred och arbete!" demonstrerar den 1:a maj. Per Albin Hansson, andre man från vänster, var en av förgrundsgestalterna i arbetarrörelsen och även aktiv inom nykterhetsrörelsen.

152

Bildtexten har ändrats.

I Sverige har vi tre politiska val – till kommun, landsting och riksdag. På så sätt kan vi vara med och påverka alla typer av beslut, från sådana som bara gäller den ort där vi bor till frågor som påverkar hela landet.

Kartan över Sverige visar exempel på de tre olika:

1. Beslut som rör hela Sverige
2. Beslut som rör en region ex. Västra Götalandsregionen
3. Beslut som rör en kommun ex. Tidaholm.

153

Kommunens kostnader i procent(Källa: SCB 2012)

1. Äldre- och handikappomsorg 30
2. Grundskola, gymnasieskola, övrig utbildning 27
3. Förskola, barnomsorg 14
4. Individ- och familjeomsorg, ekonomiskt bistånd 8
5. Affärsverksamhet 4
6. Övrigt 17

154

Kommunernas intäkter i procent. (Källa: SCB 2012)

1. Skatter 67
2. Statsbidrag 18
3. Taxor, avgifter, hyror, försäljning av verksamhet 10
4. Övrigt 5

156

Bildtexten har ändrats.

Kommunstyrelsen ska lämna förslag till kommunfullmäktige och även genomföra fullmäktiges beslut. För att klara sina uppgifter har kommunstyrelsen hjälp av nämnder som är specialiserade inom olika områden:

- a. Tekniska nämnden
- b. Socialnämnden
- c. Miljö- och byggnadsnämnden
- d. Kultur- och fritidsnämnden
- e. Barn- och utbildningsnämnden

- f. Valnämnden
- g. Räddningsnämnden

157

Bildtexten har ändrats.

Så här fattas ett kommunalt beslut

Det har just varit val i Tussevalla kommun. En av dem som valdes in i kommunfullmäktige är 22-åriga Kajsa Berg. Redan efter några veckor lämnar Kajsa in ett förslag till fullmäktige, eller en motion som det också kallas. Förslaget går ut på att kommunen ska starta en datastuga. Där ska ungdomar som inte har egen dator kunna använda Internet och gå på kurser som har med IT att göra.

Kajsa Bergs motion skickas vidare till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ger utbildningsnämnden i uppdrag att undersöka vad förslaget skulle innebära i praktiken och även vad det kommer att kosta. Utbildningsnämnden tar hjälp av några tjänstemän som arbetar på kommunens skolkontor.

När utbildningsnämnden är färdig med sin undersökning lämnar kommunstyrelsen över förslaget till kommunfullmäktige för beslut.

Efter livliga diskussioner mellan ledamöterna är det dags för kommunfullmäktige att rösta. Resultatet blir att 28 säger ja och 11 röstar nej. Det här betyder att kommunstyrelsen får i uppdrag att genomföra Kajsa Bergs förslag.

160

Bildtexten har ändrats.

Plenisalen i Riksdagshuset. En stor sal med plats för de folkvalda politikerna. De partier som inte når upp till fyra procent av rösterna i hela landet får inga riksdagsplatser. På så sätt undviker man att det kommer in en massa småpartier i riksdagen, vilket skulle göra det svårare att bilda en regering.

161

Bildtexten har ändrats.

Eftersom regeringen måste ha stöd av en majoritet i riksdagen är det i sista hand hela folkets vilja som avgör hur vårt land utvecklas.

"All offentlig makt i Sverige utgår från folket" (RF 1 kap.6§)

"Riksdagen är folkets främsta företrädare" (RF 1 kap. 4§)

"Regeringen styr riket. Den är ansvarig inför riksdagen" (RF 1 kap. 4§)

163

Bildtexten har ändrats.

Foto från sammanträdesalen där försvars- och utrikesutskottets ledamöter sitter samlade för att diskutera när Sverige skulle delta i den militära insatsen för att stoppa inbördesstriderna i Libyen.

164

Texten har ändrats.

De förslag som riksdagen ska ta ställning till kan komma från två håll:

Motion = Förslagen kommer från riksdagsledamöterna själva – ensamma eller flera tillsammans. Sådana förslag kallas motioner och uppgår till flera tusen varje år.

Proposition = Även regeringen kan lämna förslag till riksdagen, så.. (osv)

164

Texten har placerats in som löpande text och illustrationerna har utgått.

Innan riksdagen tar ställning till en motion eller proposition behöver riksdagsledamöterna information. Därför får ledamöterna i ett utskott i uppdrag att undersöka frågan. För att få så mycket fakta som möjligt tar utskottet hjälp av experter från till exempel universitet och myndigheter.

När utskottet är färdigt med sitt arbete lämnar det ett förslag – ett betänkande – med all information som riksdagen behöver för att kunna fatta ett beslut. Efter en diskussion röstar sedan riksdagsledamöterna om förslaget.

166

Bildtexten har ändrats.

Statsministrar i Sverige

Tage Erlander (S) 1946–1969

Olof Palme (S) 1969–1976, 1982–1986

Thorbjörn Fälldin (C) 1976–1978, 1979–1982

Ingvar Carlsson (S) 1986–91, 1994–96

Göran Persson (S) 1996–2006

Fredrik Reinfeldt (M) 2006–2014

168

Bildtexten har ändrats.

Socialdemokraterna S

Moderaterna M

Folkpartiet Fp

Kristdemokraterna Kd

Vänsterpartiet Vp
Centern C
Miljöpartiet Mp
Sverigedemokraterna Sd

168

Bildtexten har ändrats.

Inget av partierna har självklar majoritet. Socialdemokraterna har 33 platser, Vänsterpartiet 5, Miljöpartiet 7, Sverigedemokraterna 6, Moderaterna 31, Folkpartiet 7, Kristdemokraterna 5 och Centern 6 platser i riksdagen.

168

Bildtexten har ändrats.

Om man lägger ihop riksdagsplatserna som partierna till vänster har fått räcker det inte till för en egen majoritet. S har fått 33 platser, Vp 5 platser och Mp 7 platser. Totalt blir det 45 platser. En sådan regering skulle ha svårt att få igenom några beslut i riksdagen.

169

Bildtexten har ändrats.

Lägger vi i stället ihop de borgerliga partiernas riksdagsplatser får inte heller det borgerliga blocket majoritet, även om man är väldigt nära. Moderaterna 31 platser, Fp 7, Kd 5 och C 6 ger totalt 49 platser. En sådan regering måste därför söka stöd från andra partier för att få igenom sina förslag i riksdagen.

194

Bildtexten har ändrats.

Olika yrkesområden i Sverige

- a. jordbruk skogsbruk fiske
- b. industri och gruvbrytning
- c. bygge
- d. handel och transport
- e. förvaltning
- f. banker och försäkringskontor
- g. personliga tjänster
- h. undervisning
- i. vård och omsorg

206

Bildtexterna har lagts ihop till en.

Personlig kommunikation

När du pratar med en kompis kommunicerar ni med varandra. Ibland händer det kanske att det bara är den ena av er som pratar, det kallas för envägskommunikation.

Trevligare är det förstås om båda får en syl i vädret. Då uppstår tvåvägskommunikation. När en av er kommenterar det som den andre säger sker en så kallad återkoppling, eller feedback.

Men ibland kan det bli störningar. En av er får kanske syn på en snygg tjej eller kille, och tappar därför för en stund intresset för samtalet.

211

Bildtexten har ändrats.

MEDIER I SIFFROR

Ett vanligt dygn lägger svenskar i åldern 9–79 år ner i genomsnitt 6 timmar och 8 minuter på medier. Fördelningen mellan olika medier ser ut så här: Radio 23 %, TV 26 %, Internet 26 %, Dagstidning 6 %, Cd, Vinylskivor, kassett, mp3 8 %, Bok 5 %, Tidskrift 3 %, Video/DVD 2 %, Text-TV 1 %

212

Bildtexten har ändrats.

Antalet tv-kanaler har ökat i snabb takt under senare år, särskilt kanaler som riktar sig mot specialområden som sport, resor, natur och nyheter. Exempel på kanaler är Kanal 1 och 2, SVT 24, Canal+, Canal+Gul, Canal+blå, National Geographic, Music first, Aftonbladet, BBC World, Style, Music Choice, CNN, MUtv, BBC prime, CNBC, EurosportNews, Animal Planet, TCM, Discovery Channel m fl.

219

Bildtexten har ändrats.

Numera befinner sig ofta journalister och fotografer i det område där ett krig utkämpas. Så var det till exempel under den amerikanska invasionen av Irak. I skydd av en soldat följer journalister och filmare dramat som utspelar sig.

221

Bildtexten har ändrats.

Här rapporterar SvD och DN från en medicinsk undersökning kring rökning och snusning. De väljer att förmedla två helt olika slutsatser av undersökningen. Frågan är vilken som säljer bäst.

DN: "SNUSARE FÅR OFTARE CANCER"

SVD: "Ansedd medicintidskrift uppmanar alla rökare att, BÖRJA SNUSA, Studie: Mycket mindre risk drabbas av cancer.

224

Bildtexten har ändrats.

Det är viktigt att nyhetsuppläsarna i tv inte tar ställning i en fråga, utan bara berättar vad som hänt och varför.

Kan vi lita på massmedia?

231

Bildtexten har ändrats.

En affisch i tunnelbanan visar en siluett av ett utmärglat barn som hänger i en våg. Rubriken lyder "En av deltagarna i Lag Syn vill åka hem". Reklamen anspelar på tv-programmet "Robinson" som gick under flera år i svenska tv-kanaler. Där fick deltagarna åka hem igen efter några veckors svåra förhållanden men det kan inte människor som svälter på riktigt göra. "Vad som är lek för vissa – är en grym verklighet för andra" står det i annonsen som beställts av biståndsorganisationen Lutherhjälpen.

232

Bildtexterna har lagts ihop till en gemensam.

"Jag bara MÅSTE ha det där dataspelet", "Nya tofflor skulle inte skada och lite snus", "Jag borde nog försäkra Mia. Man vet aldrig".

En målgrupp är skolungdomar, en annan äldre män och en tredje unga mammor. Vilka fler olika varor skulle kunna säljas till målgrupperna?

262

Bildtexten har ändrats.

En dam köper garn för 250 kr varav moms 50 kr. Hon sticker en halsduk och säljer den för 375 kr varav 75 kr är moms. Momsredovisningen är $75 - 50 = 25$ kr som hon betalar in till skattemyndigheten. När halsduken är färdig har damen tjänat 125 kronor, jämfört med vad hon fick betala för garnet. Med stickornas hjälp fick garnet ett högre värde, och därför måste damen betala moms på det mervärde hon skapat. Men eftersom damen har ett eget företag får hon först dra av den moms som hon själv betalade (50 kronor) för garnet.

271

Bildtexten har ändrats.

Det har blivit allt billigare att resa. Därför är det många ungdomar som beger sig ut i världen för att möta nya människor och kulturer. Två backpackers från Canada tittar på informationstavlan för ankommande och avgående tåg vid en av Paris tågstationer.

279

Bildtext har lagts till.

Karta över Europa. Dessa länder ingick i EU 2004; Irland, Storbritannien, Nederländerna, Belgien, Frankrike, Portugal, Spanien, Italien, Slovenien, Österrike, Ungern, Tjeckien, Slovakien, Grekland, Malta, Luxemburg, Polen, Tyskland, Danmark, Sverige, Finland, Estland, Lettland, Litauen. 2007 gick Rumänien och Bulgarien med och 2013 Kroatien.

Länder som vill vara med i EU är Bosnien, Serbien, Montenegro, Makedonien, Albanien och Turkiet.

283

Bildtexten har ändrats.

I början av 2012 drabbades centrala Aten av våldsamma upplopp. Demonstranterna attackerade bland annat banker och regeringsbyggnader i protest mot Greklands svåra ekonomiska problem. Vid "Bank of Greece" försöker man tvätta bort den röda färg som smetats över namnet och den vita väggen.

291

Bildtexten har ändrats.

En aktivist från Greenpeace demonstrerar utanför brasilianska utvecklingsbankens, BNDES, huvudkontor 2011. Aktivisten, som står i ett rött moln, är klädd i gula skyddskläder och en gasmask. I händerna håller personen en gul skylt där det står: BNDES financiar a inseguranca Energia nuclear não. Demonstranten är negativ till att banken ger pengar till utbyggnad av kärnkraften.

293

Bildtexten har ändrats.

G 8-ländernas ledare samlade till sitt årliga möte, denna gång i Frankrike. Med på mötet var också Tunisien och Egyptens premiärministrar. De diskuterade bland annat hjälpsändningar till länderna efter upproren under den arabiska våren 2011. På fotot ser man bland annat USA:s president bland de 23 männen samt en kvinna – Angela Merkel.

304-305

Uppställningen har ändrats.

1. Romarriket: Romerska imperiet var mäktigast och mest välmående på 100-talet.. (osv)
2. De Kinesiska dynastierna Han, Tang och Song: Cirka 200 f. Kr. till 1300 e. Kr var handeln med siden livlig och man gjorde flera tekniska upptäckter och uppfinningar som krut, porslin (osv)

308

Bildtexten har ändrats.

Konflikten i Mellanöstern trappades upp när israelisk militär 2002 attackerade den förre palestinske ledaren Yasser Arafats högkvarter i Ramallah. Moln av tjock svart rök och splitter flyger i luften när explosionerna demolerar husen. En lastbil är på väg därifrån med hög hastighet.

312

Bildtexten har ändrats.

Nästan en miljon människor föll offer för de röda khmerernas skräckvälde i Kambodja under 1970-talet. Många skadades också svårt av de trampminor som placerades ut runt om i landet under inbördesstriderna på 1990-talet. En ung pojke sitter på sängkanten med hakan mot en krycka. Han har förlorat högra foten och en del av underbenet.

317

Bildtexten har ändrats.

Många ville hedra sina döda kamrater efter den fruktansvärda massakern på Utøya i juli 2011 då 69 ungdomar mördades av Anders Behring Breivik. Vid en klippa står fem ungdomar tätt tillsammans och tittar ut över havet. De har lagt ned buketter med blommor framför sig.

320-321

Uppställningen är ändrad.

1. Försvara Sverige och hävda vår territoriella integritet: Försvaret förbereder sig i fred för att kunna delta i väpnade strider, oavsett om det är på marken, i luften eller ute till havs. Förutom träning och utbildning för att klara en militär insats ska försvaret bevaka våra gränser och avvisa till exempel fartyg och flygplan som kommer in över svenskt territorium utan tillstånd. På så sätt kan vi behålla vår frihet och vårt oberoende.
2. Bidra till fred och säkerhet i omvärlden: Genom att samarbeta med andra länder ska Sverige arbeta för fred i hela världen. Sedan FN bildad (osv)

323

Bildtexten har ändrats.

För att föra fram sina åsikter arrangerar Svenska freds- och skiljedomsföreningen olika manifestationer, som här då man protesterar mot USA:s planer på att börja krig i Irak. Två deltagare håller i en banderoll med ett vapen som bryts av på mitten och texten "Svenska freds och skiljedomsföreningen.

329

Bildtexten har ändrats.

Andel fattiga som lever på 1,25 dollar (10 kr) och mindre per dag. Procent av världsdelen invånare 2008. I Afrika söder om Sahara 47,5%, Sydasiern 36%, Östasien och Stilla havet 14,3%, Latinamerika och Karibien 6,5%, Mellanöstern och Nordafrika 2,7% och Europa och Centralasien 0,5%. Källa: Världsbanken.

334

Bildtexten har ändrats.

En afrikansk kvinna ler och tittar mot kameran. På hennes rygg, i en bärsjal av färgglatt tyg, syns ett litet barn. Moçambique hör inte till de länder i Östafrika med hög

spädbarnsdödlighet, så hennes barn har goda chanser att överleva. I Moçambique mer än halverades antalet barn som dog före ett års ålder mellan 1970 och 2005.

340

Bildtexten har ändrats.

Illustrationen visar Sverige och några olika länder (a, b och c) som Sverige stöder direkt vilket kallas för bilateralt bistånd. Den visar också att Sverige, genom att gå samman i en organisation tillsammans med andra länder, ger multilateralt bistånd till olika länder (d, e, f).

Till läsaren

Till denna bok finns ingen separat bildbilaga. De flesta bilderna har en bildtext eller bildbeskrivning. Du hittar dessa i fliken "bildbeskrivningar". Ofta har bildtexterna fått extra tillägg i form av bildbeskrivning. En del illustrationer av mer utfyllnadskaraktär har utgått.

Gå gärna igenom kortkommandona för Textview för att underlätta läsningen av boken.

Skicka gärna dina synpunkter på anpassningen av denna bok till anpassningsfunktionen@spsm.se

Bildbeskrivningar

4

Sverige förr i tiden när de flesta arbetade inom jordbruket. Ett hundratal personer med olika arbetsredskap i händerna står uppradade, gamla och unga, redo att ta in hö för vintern. I det traditionella samhället var familjen viktig och även barnen sågs som arbetskraft.

4

Ett modernt kontorslandskap där många personer arbetar bredvid varandra, men ändå var för sig med skärmväggar mellan båsena. Arbetsredskapen är dator och telefon.

7

I en korridor på ett äldreboende tar sig en kvinna fram med hjälp av en rollator.

8

I en tågagn sitter en man och arbetar samtidigt som han reser. Han läser ur en tidning och på bordet framför honom står en laptop.

9

Kristina och Karl-Oscar, huvudpersonerna i filmen "Utvandrarna", har kommit fram till Amerika. Tillsammans med barnen går de i land från fartyget som tagit dem över Atlanten.

11

Två foton.

1. På ett kontor har mängder av ansökningar om barnbidrag kommit in. En kvinna håller en stor hög med hundratals ansökningar i famnen. Bakom henne ser man en hylla full med högar av ansökningar.
2. En kille kommer in med en stor postvagn full med kuvert och brev.

12

En kvinnlig militär med kamouflagefärgade kläder, hjälm och vapen går på led med andra soldater.

14

På trappan till ett vitt trähus har familjemedlemmarna i Solveigs familj samlats för fotot. Solveig som är yngst, sitter på nedersta trappsteget. Bredvid henne står mor och far och de tre bröderna.

14

Solveig, i vuxen ålder, i verkstaden där sillådorna av trä tillverkades.

18

Tre killar med utländsk bakgrund har tillsammans med många andra åskådare samlats för att titta och fira något. Många vajande Svenska flaggor syns i bilden.

18

Fyra flickor i likadana gula tröjor med gröna detaljer ligger ned i gräset, håller i varandra och skrattar glatt.

21

Foto av Tochi, en afrikansk tjej från Nigeria.

22

Många människor har samlats i lägret där enkla tält står uppsatta tätt intill varandra. Kläder hänger på tork och man ser några kvinnor och ett barn röra sig mellan tälten.

24

I en säng sitter en 10-12 årig pojke med namnlapp runt halsen och håller armen om en lite mindre pojke.

31

Karta över Samelands områden som ligger i norra Sverige, Norge, Finland och på Kolahalvön i Ryssland.

32

Hopsamlade renar springer runt, runt i en inhägnad.

33

Sametinget sammanträder. I talarstolen står en man och pratar till församlingen i den stora salen. Rummet är smyckat med renhorn och draperi med mönster i form av björkstammar. Några deltagare har klätt sig i traditionella samiska dräkter.

38

Vid ett stort stenbelagt torg ser man människor. En del står stilla och en del är på väg någonstans och rör sig i olika riktningar.

39

Bild från ett promenadstråk med många människor i rörelse. Det regnar och många har fällt upp sina paraplyer.

40

I ett kök förbereder en familj frukosten. En liten flicka sitter vid bordet och brer en smörgås. Vid spisen står en pappa och bredvid honom en mamma med en baby i famnen.

41

I klassrummet. Sex elever sitter tillsammans och diskuterar vid ett bord med läroböckerna framför sig.

42

Två tjejer håller sina huvuden tätt ihop och tar en "selfie" med en mobil.

44

Ett tiotal killar i olika åldrar med utländsk bakgrund och t-shirts med texten "Sharaf Hjältar" har samlats.

47

Det är kväll. Utanför en butik sitter två ungdomar uppflugna på en låda och skrattar.

51

En kvinna i uniform och svart huvudbonad som täcker håret.

54

Två personer bakom galler.

54

Polis har satt upp en plastremsa med texten "Polis avspärrat" vid ett område för att visa att ingen obehörig får vistas där. Man kan tänka sig att ett brott har begåtts.

56

Det är mörkt ute. Någon håller i en sprayburk med högblank lackfärg och målar på en vägg.

61

I rättegångssalen står flera bord uppställda som ett u, så att man kan se varandra. Vid ett bord sitter fem personer. Vid ett annat sitter en ensam person och vid det sista bordet sitter ungdomarna tillsammans med några vuxna. Mitt emot borden står flera stolar.

66

En cykel med lås runt bakhjulet.

69

Ett tiotal män har gripits av polis. De står uppradade vid en husvägg och blir visiterade.

72

Två personer diskuterar:

Han: Det borde vara längre straff för den som har misshandlat en suttonåring än för en som har misshandlat en vuxen. En tonåring är ju fortfarande ett barn!

Hon: Ja, men en tonåring kan vara lika stark som en vuxen och har samma chanser att värja sig. Jag tycker att det ska vara samma straff för misshandel av ungdomar som för misshandel av vuxna!

75

Två svartvita foton av Alfred Ander, en man med smalt avlångt ansikte, lätt utstående öron och mustasch i vit skjorta och svart fängelsekläder med nr 2014. Det ena fotot är taget rakt framifrån och det andra i profil.

72

Två unga poliser, en man och en kvinna, står avslappnat och pratar med två tjejer.

82

Grannsämja. På ena sidan staketet eldar grannen löv. På den andra sidan har ett par planerat för en trevlig fikastund i trädgården. De ser inte glada ut.

88

En spargris töms och pengarna hamnar i någons öppna händer.

89

Ett litet barn sitter i en hög med pengar och bläddrar bland hundralapparna.

94

Det ekonomiska kretsloppet (förenklad bild). Arbete på en arbetsplats ger lön till hushållet, som kan användas på olika handelsplatser till varor och tjänster. Hushållen betalar också skatt till stat och kommun för att få samhällsservice och olika former av bidrag. Pengar rör sig runt i samhället precis som i ett kretslopp.

95

Svartvitt fotografi taget i en speceriaffär. Två leende, hattprydda kvinnor står bakom en disk. Den ena kvinnan håller upp te åt den andra. På disken står en våg och bredvid ligger olika varor. I hyllan bakom kvinnorna står glasburkar, konserver och flaskor uppställda.

102

Fia har gått tillbaka till frisören för att klaga. Hon är helt grön i håret och tittar uppgivet på den dryga frisören.

110

Från fönstren i en tågsvagn hänger ungdomar ut och skriker i protest.

110

Soldater, enhetligt klädda i bruna uniformer står på rad i exakt samma ställning med gevären framför sig.

125

Greenpeace utför en aktion på havet. Bredvid ett stort fartyg cirkulerar två mindre öppna gummibåtar. Den ena båten har en flagga med texten "No War, Greenpeace". De är kallt, de fyra personerna ombord har tjocka overaller och mössor.

126

Rosa Parks har satt sig på ett säte i bussen, avsett enbart för vita. Bakom henne sitter en vit man och ser arg ut.

127

Två tjejer håller upp sina egna affischer med texten " Du! Du duger som du är!" och "Nu kan du också bli en H&M tjej: Fettsug magen, fettsug låren, spruta in silikon i bröstet, förstora läpparna, höj kindknotorna, operera bort ett revben, operera bort hårsäckarna i bikinilinjerna, vaxa armhålorna, förminska nästan, ät tillväxthormon för att bli lång, lär dig att le naturligt. Mer än så här behöver du inte göra!"

130

Ett folkhav på en tågstation. 8 partisymboler är inklippta i bilden.

Ett blått M: Moderaterna

En röd ros: Socialdemokraterna

Ett fyrklöver inringat av ett grönt C: Centern

En blåklint: Folkpartiet

En blåsippa: Sverigedemokraterna

Ett rött V med en röd nejlika ovanför: Vänsterpartiet

En vitsippa på blå bakgrund: Kristdemokraterna

En maskros: Miljöpartiet

133

Sex ungdomar och en nalle (!) sitter i riksdagens stora röda stolar.

135

En kamouflerad kronprinsessa i militära kläder, hjälm med gräs och grön, svart och röd färg smetad i ansiktet.

136

Europadomstolen inryms i två stora cirkelformade metallglänsande byggnader med en mindre halvcirkelformad glasbyggnad mellan sig, där entrén är placerad. En stenbelagd gång och en bred trappa leder upp till byggnaden.

137

Tecknad illustration. En man i en snabb sportbil irriterar sig på en cyklande familj på vägen framför honom.

139

Svartvitt foto inifrån verkstaden. Män står tätt bredvid varandra och utför arbeten vid olika maskiner. Lokalen är mörk och rörig.

144

Olika leksaker. En vakt med dragen pistol, handklovar och en schäferhund. Ett dockhuvud med lockigt hår, kam, spegel och smink.

154

En häst har hamnat i en isvak och personal från räddningskåren försöker dra upp den.

158

Bild över hur Sverige är indelat i 18 landsting och 4 regioner. Landstingen/regionerna är större ju längre norrut man kommer.

184

Olika utbildningsvägar; Förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, Komvux, Högskola, studier utomlands, folkhögskola, studieförbund, annan utbildning

196

Några av Kommunals medlemmar samlar in namnunderskrifter ute på stan. "Vi tar fajten!" står det på ryggen på de röda jackorna de har på sig.

198

Vid fikabordet har tre män tagit för sig ordentligt av kakorna och bara lämnat en liten kaka kvar till den kvinnliga kollegan. - Vi behöver mer förstår du lilla stumpan!

200

Elinor tillsammans med sin värdfamilj framför The Capitol i Washington.

202

2 fotografier:

1. Det brinner och bolmar rök ur de två silverglänsande tornen. Kraschen gör att det blir som en explosion som nästan ser överkligt ut.
2. Många förtvivlade människor har samlats. De tittar åt samma håll, gråter rakt ur och kramar om varandra.

210

Fotografi. En liten flicka pekar på framsidan av tidningen Aftonbladet och tittar samtidigt frågande på sin pappa. Rubriken lyder: Polisens bild av misstänkte MÖRDAREN. Under rubriken är det en bild av en man i keps och grå munkjacka.

233

En stor affisch med reklam för H&M. De två modellerna visar klänningar, en gul och en rosa, designade av Sonia Rykiel.

236

En hockeyspelare i röd matchtröja med många olika reklammärken ex Triumfglass, Maersk, Input, Brothers, SKF, Icecube.

240

En börs någonstans i världen. Det är trängsel framför bildskärmarna som är placerade runt om i lokalen. Börsmäklarna sträcker upp händerna ger särskilda tecken för att visa om de vill sälja eller köpa.

240

Ett par händer gräver i en enorm hög med euromynt.

243

En handelskedja. Snickaren köper bräder och bygger en trälåda. Lådan köps och används för att lagra äpplen. Äpplena köps och blir till äppelmos. Äppelmos säljs till bagaren som gör en tårta av den. Tårtan köps av mannen som inledningsvis sålde bräderna till äppellådan. Kedjan sluts.

244

En man står vid en stor hög med potatis och ropar: Snälla! Köp min potatis!

Potatisen kostade tidigare 5 kr/kg men är nu sänkt till 5 öre/kg. När det är stort utbud och/eller liten efterfrågan sjunker priset.

258

En glassförsäljare säljer glass för 40 kr och läsk för 30. Så kommer en kille och sätter upp ett stånd bredvid. Han säljer glass för 15 kr och läsk för 10. Den som var där först blir arg och skriker:

- Försvinn härifrån grabben! Jag var här först!

- Nänä, om du har sådana hutlösa priser, får du skylla dig själv om du får konkurrens, svarar grabben.

265

En spiral bildas av högre löner som ger högre priser och inflationen stiger.

268

Rostade bruna små kaffeböner i en kopp.

269

En oljemålning av tre stora segelfartyg på havet. Denna typ av båt användes ofta för att frakta varor mellan länder.

270

En risodling. Fyra personer skördar ris för hand och en pojke bär två stora flätade korgar fulla med ris.

270

I en skog fäller två personer, med full skyddsutrustning, träd med hjälp av motorsåg.

272

Två män skördar stora klasar med bananer.

274

En skylt vid en kaffeautomat med texten "Fairtrade - Här kan du lösa världsproblem! Vi serverar Rättvisemärkt kaffe".

280

USA:s 18:e president Ulysses S. Grant pryder framsidan på 50-dollarsedeln. 50 Eurosedeln är orange och har en bild med arkitektonisk stil från den europeiska tidsperioden renässansen.

286

Olika länders flaggor vajar i vinden mot en blå himmel. Den tyska, franska, engelska, svenska, grekiska med flera.

286

På en hög stenmur har en grupp män samlats och tänt eld på en stor amerikansk flagga som brinner kraftigt.

289

Neonskyltar visar var restaurangerna finns. McDonalds logotype är ett gyllene M och KFC har företagets grundare avbildad samt bokstäverna "KFC" i sin logotype.

300

Amnesty international har ett tänt ljus med taggtråd runt som logotype.

300

Världsnaturfonden har en svartvit panda som sin logotype.

313

Natos symbol består av ett marinblå fält med ett vitt kompassrosemblem, från detta strålar det fyra vita streck. Här är symbolen omgiven av flaggor. Man kan bland annat se Greklands, Canadas, Storbritanniens, USA:s och Norges flaggor.

328

En person från Röda korset samlar in pengar i en bössa till förmån för människor på flykt.

328

I röd sand ser man någons helt utslitna skor. De är öppna i öppna i framkant och tårna sticker fram.

341

Sju flickor sitter på rad vid en gemensam skolbänk med skrivböcker framför sig.

348

En tjej sitter i gräset med en laptop i knät. Hon har siffran 7 målad på sina fotsulor.

352

Framför en stor bild av jordklotet står Al Gore och föreläser engagerat.